

Global Business Research Congress (GBRC), May 26-27, 2016, Istanbul, Turkey

REVIEW OF ENTREPRENEURSHIP TENDENCIES OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS STUDYING AT BUSINESS AND ACCOUNTING ON THE BASIS OF DEMOGRAPHIC VARIABLES

DOI: 10.17261/Pressacademia.2016118668

Ismail Atabay¹, Bayram Alatur²

¹Balıkesir Üniversitesi, atabay@balikesir.edu.tr

²Balıkesir Üniversitesi, alamur_bayram@hotmail.com

ABSTRACT

Entrepreneurship is a dynamic power and plays a significant role for the social and economic development of countries. As well as there are many factors with decisive influence on whether individuals will be entrepreneur or not, financial resources, education, role models, work experience, faith, family, culture and personality are prominentones. This study was carried out with the aim of identifying vocational school students' entrepreneurship tendencies studying at business and accounting at the programs of Business management, Accounting and Taxation, Marketing, Foreign Trade, Logistics, Office Management and Executive Assistance, Banking and Insurance Programs and determination of whether or not it differs on the basis of demographic variables. For this purpose, a questionnaire created by making use of the literature was made for the students studying at the related programs of vocational schools associated with Balıkesir University. The data acquired from questionnaire study were analysed statistically and results were evaluated.

Keywords : Entrepreneurship, entrepreneurship tendency, vocational school students

JEL Codes: L26

İŞLETME VE MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

ÖZET

Girişimcilik, dinamik bir güç olup, ülkelerin toplumsal ve ekonomik gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Kişilerin girişimci olmaları ya da olmamaları konusunda belirleyici etkiye sahip birçok unsur bulunmakta olup, bunlar arasında finansal kaynaklar, eğitim, rol modelleri, iş tecrübesi, inanç, aile, kültür ve kişilik özellikleri öne çıkan unsurlardır. Bu çalışma, Meslek Yüksekokulları bünyesinde yer alan işletme ve muhasebe eğitimi verilen İşletme Yönetimi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Pazarlama, Dış Ticaret, Lojistik, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Bankacılık ve Sigortacılık programlarında eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi ve demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amacıyla taşınmaktadır. Bu amaçla Balıkesir Üniversitesine bağlı Meslek Yüksekokullarının ilgili programlarında eğitim gören öğrencilere literatürden yararlanılarak oluşturulan anket uygulanmıştır. Anket çalışmasından elde edilen veriler istatistiksel analizlere tabi tutulmuş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, girişimcilik eğilimi, meslek yüksekokulu öğrencileri

JEL Kodları: L26

1. GİRİŞ VE LİTERATÜR

Girişimcilik çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. En basit şekliyle girişimcilik, yeni fikirler bulma ve yürürlüğe koyma konusundaki yetenektir (Maysami & Ziemnowicz, 2007). Girişimcilik, çevresel etkilerin oluşturduğu fırsatlardan

yararlanmak veya yeni fırsatlar yaratmak amacıyla, ekonomik ürün ve hizmet üretmek için üretim faktörlerine sahip olma, bunları örgütlenme ve risk alma yeteneği olarak tanımlamaktadır (Demircan, 2000). Girişimcilik, ekonomik büyüme, istihdam ve teknolojik ilerleme için önemli bir kaynaktır (Kuratko, 2007; Reynolds, Bygrave & Autio, 2004). Özellikle gelişmekte olan ülke ekonomileri için girişimcilik daha kritik bir öneme sahiptir (Gürol & Atsan, 2006).

Girişimci ise girişimcilik faaliyetini yerine getiren temel aktördür. Emsen vd. (2001) girişimciyi, çeşitli üretim faktörlerini bir araya getirerek ve risk üstlenerek üretim sürecinde bulunan ve bunun sonucunda da kar elde etmeyi amaçlayan kişi olarak tanımlamışlardır. Schumpeter (1965) girişimcileri, teknik ve / veya organizasyonel yenilik yoluyla pazar fırsatlarını keşfeden bireyler olarak tanımlar. Girişimci, kar fırsatlarını algılar ve yerine getirilmemiş veya tam olarak tatmin edilmemiş ihtiyaçları gidermek için harekete geçer (Kirzner, 1982). Bygrave ve Hofer (1991) girişimciyi bir fırsat algılayan ve bir organizasyon oluşturup sürdüren kişi olarak ifade etmektedirler. Müftüoğlu'na (2000) göre girişimci; bir tarayıcı gibi sürekli olarak çevreyi gözleyip talep açıklarını yakalayan, yeni talepler oluşturan, talepteki değişimleri zamanında fark eden, kaynakları sağlayarak üretim tesislerini kuran, rekabeti seven ve varlığının önemli nedeni olarak gören, riske girmekten ve sorumluluk üstlenmekten çekinmeyen, atak ve yaratıcı yeteneklere sahip kişilerdir.

Başarılı bir girişimcide bulunması gerekli özellikler; yaratıcılık, yenilikçilik, dinamizm, liderlik, takımdaşlık, başarı motivasyonu, problem çözme, amaca odaklanma, risk alma ve karar verme yeteneği olarak belirtilmektedir (Charantimath, 2009). Uygun vd.(2012) çeşitli araştırmalardan girişimci kişilik özelliklerini derlemişler ve öne çıkan girişimci kişilik özelliklerinin; azim, başarı motivasyonu, özerk olma, merak ve öğrenme isteği, özgüven, risk alma eğilimi ve yenilikçilik gibi unsurları içerdiğini belirtmişlerdir. Bozkurt ve Alparslan (2013) ise girişimcilerin özellikleri ile ilgili yaptıkları derleme çalışmasında, girişimcilerin başlıca özellikleri olarak; yenilikçilik, risk alma, değişim odaklılık, fırsatlara odaklanma, yaratıcılık, gelişmiş iletişim becerisine sahiplik, proaktiflik, yüksek başarı güdüsü, duygusal zekâ ve kararlarında ısrarcı olma gibi özelliklerin en çok belirtilenler olduğunu ifade etmişlerdir.

Çarıkcı ve Koyuncu (2010), girişimcilik üzerinde etkili olan faktörlerden bahsederken, bireyci kültürler kavramına değinmiş ve bireyci kültürlerde hakim olan kendine güven, bağımsızlık eğilimi, akılcılık, iç denetim odaklılık gibi değerlerin başarılı girişimcilerin sahip olması gereken değerleri olduğunu ve bireyciliğin baskın olduğu kültürlerde girişimcilik eğiliminin yüksek olmasının doğal bir sonuç olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca yazarlar bireylerin toplumculuk özellikleri arttıkça yaratıcılık özelliklerinin azalmaya başladığı, bireylerin içinde buldukları toplulukların amaç ve hedeflerine odaklanmaya başladıkça kişisel anlamda yaratıcılık özelliklerini yitirmeye başladıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Börü (2006) girişimciliğin yenilik getirme, risk alma ve proaktiflik olmak üzere üç anahtar öge barındırdığına vurgu yapmaktadır. Yenilikçilik; sorunlara ve ihtiyaçlara yaratıcı, alışılmamış ve farklı çözümler aranmasını; risk alma, makul bir başarısızlık maliyeti oluşma ihtimali olan fırsatlara önemli seviyede kaynak aktarılmasını ve proaktiflik ise, amaca ulaşmada her ne gerekiyorsa yapılmasını ifade etmektedir.

Girişimcilik eğilimi, bireylerin sahip oldukları girişimcilik özelliklerini ortaya çıkararak girişimci olma yönündeki arzu, istek ve niyetleriyle, yani girişimcilik potansiyelinin harekete geçirilmesi ile ilgilidir. Uygun vd. (2012) girişimcilik eğilimi ile cinsiyet, okul ve aile geliri arasında ilişki bulunduğunu, girişimci olma ya da kendi işini kurma eğiliminin büyüdüğü coğrafi bölgeye, büyüdüğü yere, daha önce bir işte çalışma durumuna ve herhangi bir sosyal kuruma üyelik durumuna göre farklılaştığını belirtmişlerdir. Bir diğer çalışmada Arslan (2002), baba eğitim seviyesi yüksek olan öğrencilerin kendi işini kurma eğiliminin eğitim seviyesi düşük olanlara göre çok daha yüksek olduğunu, öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesi ve ailedeki çocuk sayısının az oluşu ile girişimcilik arasındaki ilişkinin pozitif yönlü olduğunu belirtmiştir. İsmail vd.(2009) girişimcilik eğilimi üzerinde yaş, cinsiyet, eğitim, iş tecrübesi, rol modellerin ve bireysel farklılıkların etkili olduğu ifade etmişlerdir.

Klofsten (2000) çalışmasında üniversitelerin girişimcilik üzerinde oynadığı role değinmiş, üniversitelerin girişimci kültürünün oluşturulması ve sürdürülmesi, girişimciliğin ders olarak öğrencilere sunulması ve girişimci aday kişiler için özel eğitim programlarının düzenlenmesi olmak üzere üç farklı rol oynayabileceğini belirtmiştir. Patır ve Karahan (2010) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin girişimcilik alt yapılarının yeterli düzeyde olduğu ve girişimcilik eğitimi alanların kendi işyerini kurmaya daha yatkın olduğu sonucuna varmışlardır.

Literatürde farklı ülkelerde girişimcilik eğilimini belirlemeye yönelik olarak yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Ülkemizde de girişimcilik eğilimini belirlemeye yönelik olarak yapılmış çalışmalar mevcuttur.

Yılmaz ve Sünbül (2008) yaptıkları “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi” isimli çalışmalarında çeşitli araştırmalardan yararlanarak 36 maddelik girişimcilik ölçeğini geliştirmişler ve ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğini sağlamışlardır.

Ülkemizde girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla oluşturulan bir diğer ölçek Girginer ve Uçkun (2004) tarafından geliştirilen, tek boyuttan ve 14 ifadeden oluşan ölçektir. Bu ölçeğin alt boyutları bulunmamakla birlikte yazarlar girişimcilik eğilimini ortalama üzerinden hesaplamışlardır.

Börü (2006) yaptığı çalışmada, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ortaya koymaya yönelik olarak 30 ifadeden oluşan bir ölçek kullanmış, faktör analizi sonucunda açıklayıcılık değeri düşük veya birden çok faktör başlığı altında toplanan 8 ifadeyi çıkararak 5 faktör elde etmiştir. Bunlar; “yenilik ve hareket”, “kararlılık ve azim”, “iş kurmaya ilişkin zorluklar”, “kendi işini yapma konusunda negatif düşünceler” ve “aile desteği” olarak adlandırılmıştır.

Doğan (2013) tarafından yapılan çalışmada ise Börü tarafından (2006) geliştirilen 30 ifadeden oluşan girişimcilik eğilimine yönelik ölçek kullanılarak, faktör analizi sonucu boyutlandırılmış ve 7 faktör elde edilmiştir. Bunlar; “azimli ve rekabetçi olma”, “riskten kaçınma”, “kendi işini kurma fırsatı ve çalışma”, “yeni iş kurma güçlüğü”, “yenilik yaratma”, “aile desteği” ve “hümanizm” dir.

2. VERİ VE YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, işletme ve muhasebe eğitimi alan meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek ve çeşitli demografik özelliklerin girişimcilik eğilimleri üzerinde farklılıklara yol açıp açmadığını tespit etmektir.

2.2 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Balıkesir Üniversitesine bağlı Meslek Yüksekokulları bünyesinde işletme ve muhasebe eğitimi verilen farklı programlarda okuyan öğrenciler üzerinde yapılmış olup, ülkemizin diğer bölgelerindeki farklı üniversitelere bağlı Meslek Yüksekokulları bünyesinde muhasebe eğitimi verilen programlarda okuyan öğrencilerin zaman ve imkanlar nedeniyle araştırmaya dahil edilememiş olması bu araştırmanın kısıtlarını oluşturur.

2.3 Araştırmanın Örnekleme

Balıkesir Üniversitesine bağlı Meslek Yüksekokulları bünyesinde işletme ve muhasebe eğitimi verilen Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İşletme Yönetimi, Pazarlama, Dış Ticaret, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Lojistik, Bankacılık ve Sigortacılık, Turizm ve Otel işletmeciliği programlarında 1. ve 2.sınıfta okuyan öğrenciler bu araştırmanın ana kütlesidir. Kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen ve araştırmaya katılmayı kabul eden 1.369 öğrenci ise araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.4 Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada, Börü (2006) tarafından geliştirilen ve Doğan (2013) tarafından kullanılarak faktör analizi sonucu 7 faktör elde edilmiş olan 30 maddeden oluşan Girişimcilik Eğilimine ilişkin ölçek ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Girişimcilik eğilimine ilişkin ifadelerinin her biri; (1) Kesinlikle Katılmıyorum , (2) Kısmen Katılmıyorum, (3) Emin Değilim, (4) Kısmen Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum olmak üzere 5 basamaklı likert tipi puanlanmıştır.

Kişisel bilgi formunda ise öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik sorular yer almaktadır. Verilerin analizinde SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Demografik Faktörlere İlişkin Bulgular

Aşağıdaki Tablo 1’de ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerini gösteren frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo 1: Cevaplayıcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Değerler

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Okuduğu Program	Frekans	Yüzde
Kadın	737	53,8	Muhasebe ve Vergi Uyg.	293	21,4
Erkek	632	46,2	İşletme Yönetimi	297	21,7
Toplam	1369	100,0	Pazarlama	179	13,1
Yaş	Frekans	Yüzde	Büro Yön.ve Yön.Asist.	165	12,1
20'den Küçük	909	66,4	Dış Ticaret	88	6,4
21-23	424	31,0	Bankacılık ve Sigortacılık	86	6,3
24-26	20	1,5	Lojistik	170	12,4
27-30	13	0,9	Turizm ve Otel İşl.	91	6,6
31 ve üzeri	3	0,2	Toplam	1369	100,0
Toplam	1369	100,0	Mezun Olunan Lise	Frekans	Yüzde
Öğrenim Türü	Frekans	Yüzde	Ticaret Meslek	499	36,4
Normal Öğretim	901	65,8	Normal Lise	400	29,2
İkinci Öğretim	468	34,2	Teknik Lise	186	13,6
Toplam	1369	100,0	Anadolu Lisesi	174	12,7
Sınıfı	Frekans	Yüzde	Diğer	110	8,0
1.Sınıf	776	56,7	Toplam	1369	100
2.Sınıf	593	43,3	Anne/Baba Çalışma Pozisyonu	Frekans	Yüzde
Toplam	1369	100,0	Kendi İşi	261	19,1
Kardeş Sayısı	Frekans	Yüzde	Kamu Çalışanı	180	13,1
Yok	119	8,7	Özel Sektör Çalışanı	391	28,6
1	394	28,8	Emekli	341	24,9
2	371	27,1	Çiftçi	144	10,5
3	269	19,6	İşsiz / Çalışmıyor	52	3,8
4	141	10,3	Diğer	0	0,0
5 ve Üzeri	75	5,5	Toplam	1369	100,0
Toplam	1369	100,0			

3.2 Faktör Analizleri ve Güvenilirlik Testleri

Anket sorularına ilişkin olarak yapılan faktör analizinin ve güvenilirlik testlerinin sonuçları aşağıdaki Tablo 2’de yer almaktadır.

Yapılan aklayıcı faktör analizi sonucunda, 30 ifadeden oluşan Girişimcilik Eğilimi ölçeğinden, ölçek yapısını bozan 1 soru çıkarılmış ve Doğan (2013)’ın çalışmasındaki gibi 7 faktör elde edilmiştir. Ölçekten çıkarılan soru Tablo 3’de verilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi sonuçları incelendiğinde, tüm boyutların güvenilirlik katsayısının 0,70’i geçtiği görülmüştür. Bu nedenle kullanılan ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2012).

Tablo 2: Girişimcilik Eğilimi Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör ve Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Faktörler	Faktör Yüğü	Cronbach’s Alpha
Faktör-1 Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)		
1.Sorumluluk almaktan kaçınmam ve sorumluluklarımı baştan sonra izlerim.	,824	,860
7.Eğer bir şeyi yapmayı aklıma koyarsam hiçbir şey beni durduramaz.	,754	
11.Üstüme aldığım görevleri zamanında bitiririm.	,692	
22.Bir işe başladığım zaman çevremdeki bir çok insanı benimle birlikte harekete geçiririm.	,662	

12.İstediğim şeyler için çok çalışmaktan kaçınmam.	,656	
2.Rekabetten hoşlanırım.	,626	
21.Hiç kimsenin bana yapmamı söylemesine gerek yoktur, her işimi kendi başıma yaparım.	,624	
15.İstediğim şeyleri yapabilecek enerjiye sahibim.	,623	
Faktör-2 Riskten Kaçınma (RK)		
27.Hayatımın sonuna kadar yetecek param olsaydı, iş kurmak yerine banka faizine yatırırdım.	,787	
28.Kendi işimi kuracak kadar riski göze alamam.	,697	
8.Başarısızlık riski olduğunda yeni bir işe başlanmaması gerektiğini düşünüyorum.	,639	,722
25.Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm.	,637	
4.Kendi işimi kurmaktansa, bir şirkette/kurumda çalışmayı tercih ederim.	,633	
Faktör-3 Kendi İşini Kurma Fırsatı ve Çalışma (KİKÇ)		
18.Tüm birikimimi kaybetsem de yine de aynı işte çalışmaya devam ederdim.	,746	
9.Günde 12-16 saat çalışmayı göze alabilirim.	,672	
5.Bir işin fırsatlar sunması, emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir.	,660	,715
29.İnsanların kendi işlerini kurmak için yeterli fırsatlara sahip olduğunu düşünüyorum.	,649	
17.Geleceği garanti altına almanın insanın kendi işini kurmasından geçtiğini düşünüyorum.	,640	
Faktör-4 Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)		
16.Ekonomik ortamın kendi işini kurmak isteyenler için uygun olmadığını düşünüyorum.	,779	
26.Karmaşık ve idari süreçler nedeniyle kendi işini kurmanın zor olduğunu düşünüyorum.	,716	,714
3.Yetersiz finansman desteği nedeniyle kendi işini kurmanın zor olduğunu düşünüyorum.	,704	
13.Yeni bir işin nasıl kurulacağı ile ilgili bilgiye ulaşmanın zor olduğunu düşünüyorum.	,676	
Faktör-5 Yenilik Yaratma (YY)		
6.Daha önceden sorulmamış sorular sorup kimsenin aklına gelmemiş şeyleri düşünürüm.	,761	
14.Yenilik yaratma ve bunları uygulama noktasında başarılı olduğumu düşünüyorum.	,753	,702
24.Başkalarının aklına gelmeyen bir çok şeyi düşünür ve harekete geçirebilirim.	,733	
Faktör-6 Aile Desteği (AD)		
23.Bir iş kurmak istesem ailem beni bu konuda yüreklendirir.	,748	
19.Kendi başıma bir iş yapmak istersem ailem beni destekler.	,695	,708
Faktör-7 Hümanizm (H)		
10.İnsanları severim, herkesle anlaşabilir ve iyi geçirim.	,807	
20.Kendi işini kuran ve başarısız olanlara, yeni bir şans verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	,735	,702

Çıkarım Metodu: Principal Component Analysis.
Döndürme Metodu: Varimax with Kaiser Normalization
Keiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy : ,858
Açıklanan toplam varyans: 56,145
Toplam Cronbach's Alpha : ,821

Tablo 3: Girişimcilik Eğilimi Ölçeğinden Çıkarılan Sorular

Madde No	İfade
30	Ortak çalışmalarda işleri sıraya koymak benim için planlanmamış ancak yapılması gereken doğal bir görevdir.

3.3. Girişimcilik Eğilimine İlişkin Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarının puanlarının ortalamaları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutları Puanları

	Gözlem Sayısı	Ort.	Standart Sapma
Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)	1369	3,8449	,88559
Riskten Kaçınma (RK)	1369	2,9832	,98713
Kendi İşini Kurma Fırsatı ve Çalışma (KİKÇ)	1369	3,2117	,91385
Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)	1369	3,3523	,95219
Yenilik Yaratma (YY)	1369	3,5262	,96005
Aile Desteği (AD)	1369	3,8365	1,12464
Hümanizm (H)	1369	3,7626	1,12888

Tabloda yer alan sonuçlara göre anket kapsamındaki öğrencilerin girişimcilik eğilimine ilişkin boyutlardan "Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)" boyutunun en yüksek skora sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Girişimcilik eğilimi alt boyutlarından "Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)", "Kendi İşini Kurma Fırsatı ve Çalışma (KİKÇ)", "Yenilik Yaratma (YY)", "Aile Desteği (AD)" ve "Hümanizm (H)" alt boyutlarında yüksek puan, "Riskten Kaçınma (RK)" ve "Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)" alt boyutlarında ise düşük puan girişimcilik eğiliminin yüksekliğini ifade etmektedir.

Çalışmamızda girişimcilik eğiliminin alt boyutları için değerlendirme puanları yanı sıra "Toplam Girişimcilik Eğilimi (GE)" puanı da hesaplanmıştır. Girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından "Riskten Kaçınma (RK)" ve "Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)" boyutlarındaki düşük puan girişimcilik eğiliminin yüksekliğini ifade ettiği için, toplam girişimcilik eğilimi puanının belirlenmesinde "Riskten Kaçınma (RK)" ve "Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)" alt boyutuna ilişkin sorulara verilen cevaplar 5→1, 4→2, 3→3, 2→4, 1→5 olacak şekilde ters (reverse) olarak kodlanmıştır.

Ankete katılan öğrencilerin toplam girişimcilik eğilimi puanı Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Toplam Girişimcilik Eğilimi (GE) Puanı

	Gözlem Sayısı	Ort.	Standart Sapma
Girişimcilik Eğilimi (GE)	1369	3,3866	,48095

Ankete katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarının ve toplam girişimcilik eğilimi puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan T-Testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutlarının ve Toplam Girişimcilik Eğilimi Puanların Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

CINSİYET		AR	RK	KİKÇ	YİKG	YY	AD	H	GE
KADIN	Ortalama	3,8733	3,0540	3,1995	3,4522	3,4808	3,8652	3,7490	3,3634
	N	737	737	737	737	737	737	737	737
	Std. Sapma	,90606	,97310	,92237	,91365	,95599	1,14607	1,15395	,48085
ERKEK	Ortalama	3,8117	2,9006	3,2259	3,2358	3,5791	3,8030	3,7785	3,4136
	N	632	632	632	632	632	632	632	632
	Std. Sapma	,86063	,99768	,90434	,98322	,96281	1,09907	1,09962	,48003
T		1,283	2,873	-,535	4,218	-1,891	1,020	-,482	-1,928
P		,200	,004**	,593	,000**	,059	,308	,630	,054

**p<0,01

Tablo 6'dan "Riskten Kaçınma (RK)" puanının kadınlarda 3,0540 erkeklerde ise 2,9006 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuç araştırma kapsamındaki kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla riskten kaçınma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Ayrıca Tablo 6'da "Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)" puanının kadınlarda 3,4522 erkeklerde ise 3,2358 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuca göre araştırma kapsamındaki kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre yeni iş kurma güçlüğüne daha fazla görülmektedirler. Girişimcilik eğiliminin diğer boyutları açısından ve toplam girişimcilik eğilimi açısından ise cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Ankete katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarının ve toplam girişimcilik eğilimi puanlarının öğrenim görülen sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan T-Testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutlarının ve Toplam Girişimcilik Eğilimi Puanların Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

SINIF		AR	RK	KİKÇ	YİKG	YY	AD	H	GE
1.SINIF	Ortalama	3,8228	3,0495	3,2227	3,4075	3,5120	3,7882	3,7352	3,3558
	N	776	776	776	776	776	776	776	776
	Std. Sapma	,89678	1,00045	,91508	,95592	,96006	1,12955	1,12584	,48572
2.SINIF	Ortalama	3,8737	2,8965	3,1973	3,2799	3,5447	3,8997	3,7985	3,4268
	N	593	593	593	593	593	593	593	593
	Std. Sapma	,87064	,96339	,91282	,94320	,96052	1,11598	1,13279	,47202
T		-1,054	2,850	,509	2,462	-,624	-1,818	-1,028	-2,712
P		,292	,004**	,611	,014*	,533	,069	,304	,007**

** $p<0,01$ * $p<0,05$

Tablo 7'den "Riskten Kaçınma (RK)" puanının 1.sınıflarda 3,0495 2.sınıflarda ise 2,8965 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuç araştırma kapsamındaki 1.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 2.sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla riskten kaçınma eğiliminde olduğunu, diğer bir ifadeyle 2.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin riskten kaçınma eğilimlerinin daha az olduğunu göstermektedir. Tablo 7'de "Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)" puanının 1.sınıfta öğrenim görenlerde 3,4075 iken 2.sınıfta öğrenim görenlerde 3,2799 olduğu ve $p>0,05$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuca göre araştırma kapsamındaki 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler 2.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilere göre yeni iş kurma güçlüğüne daha fazla görülmektedirler. Toplam "Girişimcilik Eğilimi (GE)" puanının 1.sınıflarda 3,3558 iken 2.sınıflarda 3,4268 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Yani araştırma kapsamındaki 2.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum, 2. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin ders müfredatlarındaki girişimcilik ile ilgili derslerin olumlu etkisine bağlanabilir.

Ankete katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarının ve toplam girişimcilik eğilimi puanlarının ailenin geçimini sağlayan anne/baba çalışma pozisyonuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için ANOVA testi yapılmış olup, test sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir. Değişkenlere ait varyansların homojen olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8: Ailenin Geçimini Sağlayan Anne/Baba Çalışma Pozisyonuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Çalışma Pozisyonu		AR	RK	KİKÇ	YİKG	YY	AD	H	GE
Kendi İş	Ortalama	4,0163	2,9172	3,2421	3,3180	3,6003	4,0077	3,8180	3,4805
	N	261	261	261	261	261	261	261	261

	Std. Sapma	,80807	1,04685	,98069	,96746	,94454	1,06154	1,12422	,47644
Kamu Çalışanı	Ortalama	3,7186	3,0447	3,3196	3,3324	3,6201	3,7346	3,8156	3,3639
	N	180	180	180	180	180	180	180	180
	Std. Sapma	,94835	1,01218	,98312	,93420	,98981	1,16273	1,13528	,49007
Özel Sektör Çalışanı	Ortalama	3,8508	2,9224	3,1827	3,3960	3,5187	3,9082	3,7385	3,3922
	N	391	391	391	391	391	391	391	391
	Std. Sapma	,84970	,97346	,88019	,94233	,88606	1,12367	1,10965	,45007
Emekli	Ortalama	3,8336	3,0850	3,1443	3,3233	3,5191	3,7410	3,8035	3,3530
	N	341	341	341	341	341	341	341	341
	Std. Sapma	,89416	,93691	,88121	,94642	,98554	1,12031	1,08035	,47621
Çiftçi	Ortalama	,37726	2,9222	3,2750	3,3872	3,3495	3,7569	3,6111	3,3511
	N	144	144	144	144	144	144	144	144
	Std. Sapma	,90775	,98751	,86449	,97917	,99128	1,09510	1,21679	,51773
İşsiz/Çalışmıyor	Ortalama	3,6490	3,0615	3,1731	3,3558	3,4231	3,6346	3,6346	3,2699
	N	52	52	52	52	52	52	52	52
	Std. Sapma	1,06384	,98713	,90405	1,00165	1,16056	1,30653	1,32145	,56631
	F	3,429	1,574	1,164	,350	1,762	2,811	,982	3,208
	P	,004**	,164	,325	,882	,118	,016*	,427	,007**

**p<0,01 *p<0,05

Tablo 8’de yer alan analiz sonuçları doğrultusunda, girişimcilik eğilimi alt boyutlarından “Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)” boyutunun p<,01 önem düzeyinde , “Aile Desteği (AD)” boyutunun ise p<,05 önem düzeyinde aile çalışma pozisyonu açısından anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Toplam “Girişimcilik Eğilimi (GE)” ise aile çalışma pozisyonu açısından p<,01 önem düzeyinde anlamlı farklılık göstermiştir.

Anlamlı farklılıkların hangi çalışma pozisyonları arasında olduğunu belirlemek üzere Tukey Post Hoc Testi yapılmıştır.

Tukey analiz sonucuna göre; “Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)” boyutunda kendi işine sahip olanlarla kamu çalışanı olanlar (P=,007 ; I-J=,29771 ; Std.Sapma=,08556) arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu veriler ışığında ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olan öğrencilerin annesi/babası kamu çalışanı olan öğrencilere göre azimli ve rekabetçi olma özelliklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tukey analiz sonucuna göre; “Aile Desteği (AD)” boyutunda kendi işine sahip olanlarla emekli olanlar (P=,045 ; I-J=,26670 ; Std.Sapma=,09219) arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu veriler ışığında ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olan öğrencilerin annesi/babası emekli olan öğrencilere göre aile desteklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tukey analiz sonucuna göre; toplam “Girişimcilik Eğilimi (GE)” nin kendi işine sahip olanlarla emekli olanlar (P=,016 ; I-J=,12749 ; Std.Sapma=,03940) ve kendi işine sahip olanlarla işsiz/çalışmıyor olanlar (P=,044 ; I-J=,21062 ; Std.Sapma=,07275) arasında anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu veriler ışığında ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olan öğrencilerin annesi/babası emekli olan ve işsiz/çalışmıyor olan öğrencilere girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ

Bu çalışmada işletme ve muhasebe eğitimi alan meslek yüksekokulu öğrencilerinin, girişimcilik eğilimlerinin düzeyi belirlenerek, cinsiyet, öğrenim görülen sınıf ve ailenin geçimini sağlayan anne/babanın çalışma pozisyonuna göre, girişimcilik eğilimleri üzerinde farklılık bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimine ilişkin boyutlardan “Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)” boyutunun en yüksek skora sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç, araştırma kapsamındaki öğrencilerin kendilerini sorumluluk sahibi ve rekabetçi olarak gördüklerini, hedeflerine ulaşma konusunda çalışma azmine sahip olduklarına inandıklarını göstermektedir. Bu durumun Börü(2006)’nün ulaştığı sonuçlar ile uyumlu olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimine ilişkin boyutlardan “Riskten Kaçınma (RK)” boyutunun ise en düşük skora sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç araştırma kapsamındaki öğrencilerin, riskten kaçınma eğilimlerinin düşük olduğunu, diğer bir ifadeyle risk alabilme eğiliminde bulduklarını göstermektedir. “Riskten Kaçınma (RK)” alt boyutundaki düşük puan girişimcilik eğiliminin yüksekliğini ifade ettiğinden, bu durum araştırma kapsamındaki öğrencilerin toplam girişimcilik eğilimlerine pozitif yansımaktadır.

Elde edilen sonuçlardan; girişimcilik eğilimi alt boyutlarından “Riskten Kaçınma (RK)” puanının kadınlarda 3,0540 erkeklerde ise 2,9006 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Yani, araştırma kapsamındaki kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla riskten kaçınma eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç, Doğan (2013)’in araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Arslan (2002) tarafından yapılmış çalışmada da, kadın öğrencilerin önceliğinin, kendi işini kurmak yerine özel sektörde iş bulup çalışmak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, günümüzde her ne kadar olumlu yönde mesafe alınmış olsa da, halen toplumsal yapıdan kaynaklanan bir sonuç olarak görülebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, girişimcilik eğilimi alt boyutlarından “Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)” puanının kadınlarda 3,4522 erkeklerde ise 3,2358 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuca göre araştırma kapsamındaki kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre yeni iş kurma güçlüğüne daha fazla görmektedirler.

Girişimcilik eğilimi alt boyutlarının ve toplam girişimcilik eğilimi puanlarının öğrenim görülen sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan T-Testi sonuçlarından; “Riskten Kaçınma (RK)” puanının 1.sınıflarda 3,0495 2.sınıflarda ise 2,8965 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuç araştırma kapsamındaki 1.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 2.sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla riskten kaçınma eğiliminde olduğunu, diğer bir ifadeyle 2.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin riskten kaçınma eğilimlerinin daha az olduğunu göstermektedir. Girişimcilik eğilimi alt boyutlarından “Yeni İş Kurma Güçlüğü (YİKG)” puanının 1.sınıfta öğrenim görenlerde 3,4075 iken 2.sınıfta öğrenim görenlerde 3,2799 olduğu ve $p>0,05$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuca göre araştırma kapsamındaki 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler 2.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilere göre yeni iş kurma güçlüğüne daha fazla görmektedirler. Toplam “Girişimcilik Eğilimi (GE)” puanının 1.sınıflarda 3,3558 iken 2.sınıflarda 3,4268 olduğu ve $p>0,01$ önem düzeyinde istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği görülmektedir. Yani araştırma kapsamındaki 2.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum, 2. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin ders müfredatlarındaki girişimcilik ile ilgili derslerin olumlu etkisine bağlanabilir.

Girişimcilik eğilimi alt boyutlarının ve toplam girişimcilik eğilimi puanlarının ailenin geçimini sağlayan anne/baba çalışma pozisyonuna göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için yapılan ANOVA ve Tukey analizi sonuçlarına göre; girişimcilik eğilimi alt boyutlarından “Azimli ve Rekabetçi Olma (AR)” boyutunda ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olanlarla, kamu çalışanı olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu veriler ışığında ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olan öğrencilerin, annesi/babası kamu çalışanı olan öğrencilere göre azimli ve rekabetçi olma özelliklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum Börü (2006) tarafından ulaşılan sonuçlarla farklılık göstermektedir. Ancak Börü (2006) tarafından yapılan çalışmada tarım ile ilgilenen aile bireylerinin de kendi işi olarak değerlendirildiğini dikkate almak gerekir. Girişimcilik eğilimi alt boyutlarından “Aile Desteği (AD)” boyutunda kendi işine sahip olanlarla emekli olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu veriler ışığında ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olan öğrencilerin, annesi/babası emekli olan öğrencilere göre aile desteklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuç, ailenin sahip olduğu gelir düzeyi ve imkanların bir sonucu olarak düşünülmelidir. Toplam “Girişimcilik Eğilimi (GE)”nde ise kendi işine sahip olanlarla emekli olanlar ve kendi işine sahip olanlarla işsiz/çalışmıyor olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu veriler ışığında ailenin geçimini sağlayan annesi/babası kendi işine sahip olan öğrencilerin

annesi/babası emekli olan ve işsiz/çalışmıyor olan öğrencilere girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Arslan, K. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, 1-11.
- Bozkurt, Ö. Ç., & Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.
- Börü, D. (2006). *Girişimcilik Eğilimi: Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayın No.21.
- Bygrave, W.D., & Hofer, C.W. (1991). Theorizing About Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice* 16(2),13-21.
- Charantimath, P.(2009). *Entrepreneurship Development Small Business Enterprise*, Pearson Education, Fifth Impresion, New Delhi.
- Çarıkcı, İ. H., & Koyuncu, O. (2010). Bireyci-Toplumcu Kültür ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-18.
- Demircan, N. (2000). Girişimcilik ve Girişimcilerin Kişilik Özellikleri Konusunda Bir Uygulama. *TC Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze*.
- Doğan, N. (2013). Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.
- Emsen, Ö., Yılmaz, Ö., & Çınar, S. (2001). Genç Nesilde Mesleki Eğilimler ve Girişimcilik: Ampirik Bir Çalışma. *Milli Prodüktivite Merkezi, Verimlilik Dergisi*, 1, 153-176.
- Girginer, N., & Uçkun, N. (2004). İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimcilğe Bakış Açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, 3. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı*, 783-795.
- Gürol, Y., & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students Some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education+ Training*, 48(1), 25-38.
- Ismail, M., Khalid, S. A., Othman, M., Jusoff, H. K., Rahman, N. A., Kassim, K. M., & Zain, R. S. (2009). Entrepreneurial Intention among Malaysian Undergraduates. *International Journal of Business and Management*, 4(10), 54-60.
- Kirzner, I. (1982). “Uncertainty, Discovery, and Human Action: A Study of the Entrepreneurial Profile in the Misesian System”. In *Israel Kirzner (ed) Method, Process, and Austrian Economics*. Lexington, Mass: D. C. Heath and Company:143-155.
- Klofsten, M. (2000). Training entrepreneurship at universities: a Swedish case. *Journal of European Industrial Training*, 24(6), 337-344.
- Kuratko, D. F. (2007). Entrepreneurial Leadership in the 21st Century. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 13(4), 1-11.
- Maysami, R. C., & Ziemnowicz, C. (2007). Ethnicity, Gender and Entrepreneurial Tendencies: The Singapore Perspective. *The Copenhagen Journal of Asian Studies*, 25, 74-98.
- Müftüoğlu, Tamer (2000). Kobi ve Girişimcilik. *KOSGEB Sanayicinin Sesi*, Aralık, 1, 10-11.
- Öktem, M. K., Leblebici, D. N., Arslan, M., Kılıç, M., & Aydın, M. D. (2003). Girişimci Örgütsel Kültür ve Çalışanların İç Girişimcilik Düzeyi: Uygulamalı Bir Çalışma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 169-188.
- Özden, K., Temurlenk, M. S., & Başar, S. (2008). Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri üzerine bir Araştırma. *Review of Social, Economic & Business Studies*, Vol.11-12, 1-20.
- Patır, S., & Karahan, M. (2010). Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Business and Economics Research Journal*, 1(2), 27-44.
- Reynolds, P. D., Bygrave, W. D., & Autio, E. (2004). *GEM 2003 Global Report*. Babson Park, Babson College, MA, USA.
- Schumpeter, J.A. (1965). Economic Theory and Entrepreneurial History. In: Aitken HG (ed) *Explorations in enterprise*. Harvard University Press, Cambridge.
- Uygun, M., Mete, S., & Güner, E. (2012). Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 145-156.
- Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2008). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selcuk University Social Sciences Institute Journal*, 21, 195-203.